

Patrocinium Defunctorum

Hautin, Jacques

Leodii, M.DC.LXV.

§. 2. Amplificatur ex conditionibus misericordiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

ARTICULUS III.

*Misericordia lege piis manibus
opitulandum.*

§. I.

Declaratur.

470.
*Misericordia lex sa-
pe promul-
gata.*

MISERICORDIÆ lex, non uno loco, nec semel lata, & promulgata est. Nam in veteri quidem Instrumento Zach. 7. *Hæc ait Dominus exercituum dicens. Iustum iudicium iudicate, & misericordiam, & miserationes facite, unusquisque cum fratre suo.* Deinde in novo sic immittem servum arguit Dominus Matt. 18. *Nonne te oportuit misereri conservi tui, sicut & ego tui misertus sum?* Sed nihil evidentius hoc in genere supremo Christi iudicio Matth. 25: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, En pœna. Quæ culpa, quæve legis violatio? Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi bibere.* Et verò dilectus discipulus idem didicerat à Magistro suo. Quamobrem Epist. 1. c. 3. *Qui habueris, ait, substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas Dei manet in eo?* Si charitate, & gratiâ Dei excidit, ratum est, offensæ Numinis, & legis ejus violatæ, reus est.

471.
*Ad miseri-
cordiam
spiritua-
lem stricti-
us obliga-
mur.*

Quòd si autem misericordiæ lege corporum miseras levare tenemur, haud ambiguum, quin, & animæ, & strictius quidem, depellere obligemur. Nam cum ratio miserendi, sit miseria, spiritualis miseria longè gravior est; atque adeò misericordia spiritualis magis necessaria. Adde, & hanc esse faciliorem, cum citra incommodum exhiberi queat; & nobiliorem, tum quia bonum spirituale præstantius est corporali, tum quia animus cui benè sit, præstantior corpore, tum denique quia actio, per quam animo opitulans, est nobilior.

472.
*Lex miseri-
cordiæ
spectat de-
functos.*

Ex quibus manifesta fit obligatio piis manibus opitulandi. Horum enim miseria & corporalis dici potest, & spiritualis. Corporalis quidem, quia ignis quo torquentur, corporeus est, & cruciatus ei similis quem corpus vivens vel potiùs anima illi insidens patitur. Verè enim, ut probavimus, in illam sævit agitque iustis ignis, ei que ejusmodi dolorem inurit, quem inureret ipsimet corpus insidenti.

Spiritualis verò vocari eadem miseria potest, tum quia spiritum afficit, tum quia maximè sita est in tristitiâ ex privatione visionis beatificæ & scelerum memoriâ manante. Quare si alterutra calamitas misericordiam jure suo exigit, longè potiori utraque illam exiget. Ne autem quispiam perperam objiciat misericordiæ legem ad solam mortalium miseriam sublevandam obligare, meminerit à Suario, cæterisque Theologis, objecto materiali misericordiæ comprehendi eos omnes, quos caritas spectat, modò sint miseræ capaces. Quare cum charitatis virtus ad eos juvandos se porrigat, quis misericordiæ legem ad solam viventium sublevationem extendat? Accedit, quòd Christus eum damnet, qui Domini servum, & Joannes, qui fratrem suum non sit miseratus: pii autem manes & Domini servi, & fratres nostri sunt: & horum igitur non misereri, inhumanum, & misericordiæ lege vetitum: præsertim cum pluribus Scripturæ locis, misericordia generatim præcipiatur, & avari, immitisque ingenii sit, nolle ad defunctos hujus legis fructum extendi.

§. 2.

*Amplificatur ex conditionibus
misericordiæ.*

CÆTERUM ut hæc obligatio luculentius monstratur, tres mihi res expendendæ sunt, quas ad miserationem requirit Philosophus 2. Rhetoric. cap. 4. Prima est ut qui miseretur, alienam miseriam æstimet suam. Id quod authore D. Thoma q. 30. a. 2. duplici ratione potest contingere. Primum per affectuum consensionem, atque ut vocant, unionem, quam verus amor parit: cum amicus amico sit alter ipse, & alterius malum sit utriusque. Quare idem Philosophus inter amicorum officia meritò mutuum commiserationem recenset. Posterior modus in communione miseræ situs est: si nimirum quis vel eadem patiat, vel propter ejusdem naturæ fortisque societatem se pati posse arbitretur quæ in misero videt. Nam propterea ejus illum miseret. Quo pacto infirmi, senes, ac Sapientes, cum propriam naturæ imbecillitatem agnoscant, ad miserandum proniores sunt robustis, juvenibus, fatuis, qui cum miseras, vel experti non sint, vel se posse experiri non existiment, facile iis se immunes fore arbitrantur.

473.
*Conditio-
nes miseri-
cordiæ.*

Atque hinc existit prima causa piorum *Miseria de-
functorum* manium miserendi. Ut enim de officio amicorum

474.

*nostra con-
feri potest.*

amicorum nihil jam dicam, quis iustas
pœnas capiti suo imminere non credit?
Quis non gemit sæpe, & certò se peccasse,
& rarò studuisse Iustitiæ divinæ pro tot suis
culpis satisfacere; numquam, dum viveret,
cogniturum, an revera vel unam culpam
legitimo dolore diluerit? tantum abest, ut
noverit se illius unius pœnam solvisse.
Quid de universis censendum? Etenim
singulis diebus, imò horis, imò vitæ mo-
mentis cumulantur noxæ; adeò ut *Iniqui-
tates meæ supergressæ sint caput meum,
& sicut onus grave gravata sint super
me: Imò putruerint, & corrupta sint cic-
trices meæ à facie insipientiæ meæ, & præ-
terea infirmata sit in paupertate*, sive ut
alii legunt, *in malitia virtus meæ*; adeò ut
pro nozarum multitudine, ac gravitate;
inopiâ gratiarum actualium, quæ pectus
corroborare natæ sunt, magis ac magis
premar. Quare felicem se fermè quisque
credat, si temporariis dumtaxat pœnis ca-
stiget, ac propterea aliorum qui jam
nunc castigantur, malis, ad miserationem
subsidiumque piorum manium commo-
veatur, oportet. Illud enim est quod Apo-
stolus monet Heb. 13. dum sic hortatur:
*Mementote vincitorum tamquam simul
vincti, & laborantium tamquam & ipsi
in corpore morantes.* Etsi enim captivos
fidei causâ Christianos hisce verbis com-
mendet; velitque alios ad ciendam in se
misericordiam reputare seipsum iisdem
cum iis miseriis ac vinculis premi: tamen
ad nos, & ad captivos nostros, eadem ora-
tio spectat: & ita quidem, ut Apostolus
velit, cum eadem captivitas nos maneat,
idemque Purgatorix flammæ ardor, hæc
velut jam pateremur, nobis ob oculos
mentis ponenda esse: & perinde, atque si
defunctorum in animis commoraremur,
eorumque cruciatus sentiremus, ita ad le-
vamen eorum, & flammarum extinctio-
nem ferri nos oportere. Ita Jobum imi-
tabimur, qui c. 30. *Flebam, inquit, quon-
dam super eum, qui afflictus erat, & com-
pariebatur anima mea pauperi.* Quem
locum nonnulli sic legunt, ut dicat idem
vir sanctus, *dilacerabar, urebar*; ut videat-
ur Spiritus Sanctus, ad commiserationem,
de qua agimus, aspexisse, & innuere, ut sic
eâ exæstuemus, quasi idem ignis tormen-
tum perferiremus. Quò etiam spectat
illud Augustini ac Cassiodori apud Corne-
lium, *Sudet Eleemosyna in manu tuâ, quo-
asque invenias iustum, cui eam tradas.* Ut
intelligamus, dum de Iustis ac piis mani-
bus juvandis agitur, totum hominem cu-
rà & sollicitudine velut ardere debere; sic
ut eleemosyna ipsa calorem concipiat.

Quamobrem agnoscis, mi Christiane Le-
ctor, primam conditionem ad misericor-
diam ab Aristotele requisitam hîc adesse:
& te quoque, & omnes Christianos prop-
ter hanc ipsam ad miserandum urgeri,
cum peccatis obnoxios priorum manium mi-
seriis ac suppliciis obnoxios esse necesse sit.

Nunc ergo videnda nobis est altera con-
ditio ab eodem Philosopho expetita, di-
spiciendumque, an & ipsa piis manibus
conveniat. Hæc igitur est, ut calamitas
ob quam miserandum sit, præter patien-
tium voluntatem contigerit; adeò ut illâ
se expedire nequeant. Siquidem, qui
sponte miser est, miseratione indignus cen-
setur, ut patet in avaro, qui cum pecuniæ
cupiditate sese curis ac laboribus enecet;
& in libidinoso, qui cum multas noctes in-
somes & anxias ducat; & in cupido vin-
dictæ, qui cum tabescat, nullâ tamen mi-
sericordiâ, sed execratione potius atque im-
precatione digni judicantur: quippe quòd,
& possint, & debeant ejusmodi miseras à
se depellere. At piis manibus planè con-
trarium accidit. Quamquam enim prop-
ter maximam voluntatis suæ cum divina
consentionem, Iustitiæ divinæ se plecentis
manum velut exosculentur & ament, ta-
men quia pœna illorum, caritatis propen-
sioni, & beatitudinis desiderio adversatur,
& insuper sensibilem dolorem inurit, uti-
que illam vehementer abhorrent, eoque
miseriores se reputant, quò minus valent il-
lâ se expedire. Gemunt itaque cum Psal-
mista, *sicut pullus hirundinis*, sive ut Sym-
macus vertit, *ut hirundo inclusa*; quæ ni-
mirum frustra clamat, neque clamore ca-
veam referare ullatenus potest. Item cum
Judæis apud Isaiam c. 26. hunc in modum
gemunt: *Sicut quæ concipit cum appro-
pinquaverit ad partum: Concepimus, &
quasi parurivimus, & peperimus spiri-
tum, salutes non fecimus in terrâ.* Quali
dicant: puerpera quidem post partûs dolo-
res edit foetum; at nos miseri post dolores
longi puerperii, quòd Deum in nobis pa-
rere & possidere per visionem beatificam
desideravimus, peperimus ventum, id est
rem evanidam, seu nihil votis profecimus.
Curnam? ô miserabiles! Quia, inquiunt,
salutes non fecimus in terrâ, id est, dum
essemus in vivis, rem salutis & satisfaciendi
studium negleximus, qui sensus ad Vatabli
interpretationem propè accedit.

Inde verò misericordiæ necessitas & 476.
obligatio major emergit, quam Deus ore
Ecclesiastici non femel proclamat; nam
c. 4. *Ab inope, inquit, ne avertas oculos, &
cap. 7. neque inopem deselinquas.* Quid
enim inops? certè qui sine ope est miser,
& Isaias,

475.
Est autem
præter vo-
luntatem
illorum.

476.
Igitur co-
rum mise-
re.

& Isaias, Jeremias, aliique prophetæ inter præcipua Principum Judeorum crimina hoc ponunt; *Pupillo non iudicant, & causa vidua non ingreditur ad illos.* Il. 10. propter hoc, ait, *Dominus Deus exercituum, fortis Israel: heu! consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis.* Quibus verbis ostendit Deus primùm, velut compellendam se ad vindictam de hoc scelere sumendam: quippe cui misereri sit proprium. Deinde eam fore acerbam: perinde ac gemit medicus malum adeò grave esse ac periculosum, ut membrum eo affectum, veluri, vel secari oporteat. Et paulò post pergens idem Vates: *Et erit, inquit, fortitudo vestra, ut favilla struppæ: & opus vestrum quasi scintilla, & succendetur utrumque simul, & non erit qui extinguat.* Quæ sic accipere possumus, ut his significetur pœna immitium in miseros, pupillos, & viduas, atque adeò in pios manes, qui propter impotentiam & derelictionem verè pupilli & viduæ vocari possunt; pœna, inquam, incendii purgantis, quo eorumdem immitium fortitudo, seu potentia juvandi nimium iners & otiosa, & opus pravum ita succendetur, ut non sit qui precibus suis, aut alia ope, illud extinguat, nempe in pœnam talionis. Quamobrem quod monet Ecclesiasticus cap. 20. tibi nominatim scriptum existima, mi Lector, *propter mandatum Numinis tam gravibus supplicis sancitum, assume pauperem, Purgatorii pupillum, & propter inopiam, atque impotentiam, ne dimittas eum vacuum.*

477.
Adde misericordiam eorum dignitati repugnare.

Præsertim cum tertia conditio ad misericordiam à Philosopho requisita, hinc quoque, & maxime adfit, ut pœna sit præter dignitatem patientis: Quo enim celsior est gradus ejus, qui affligitur, eò magis miserationem illius crescere experimur: quoniam etsi eam mereatur, tamen celsitudo, ut supra vulgus eum effert, ita pœnæ reis communi eximere debere videtur. Et verò hæc est consuetudo mortalium Judicum; ut nobiles ac primarios mitiore pœna plebant, quam plebeios ejusdem criminis consortes; maxime cum infamia ac pœna minor viri illustri æquate censeatur graviorem hominis vulgaris. Porrò de dignitate piorum manium nihil jam attinet dicere. Nota est ex dictis, & tamen nulla illius habitâ ratione plebantur, ut prædones, ut parricidæ, ut malefici, ac sagæ. O tormenti atrocitatem! neque dicas non posse à justissimo Judice puniri, nisi justissimis pœnis, imo citra justitiæ rigorem, ac summum jus re ipsa puniri. Nec enim id negare possumus, aut volumus; sed tamen

utcumque justè plebantur, multorum lapsus non tam culpæ quàm erroris fuit: & quantæ quantæ aliorum culpæ fuerint; tamen omnes filii, amici, ac Sponsæ Numinis sunt, quando, & quamdiu plebantur, & Regùm instar cælo dominabuntur. Igitur tantis in tormentis misericordiâ dignissimæ sunt.

Quid enim? perimitur Rex Israëlitarum Saul malevolus in paucis & sacrilegus, & Dávid ei magnificè parentat, laudesque accinit, & mortui corpus à Philistheis raptum Galaaditæ honorificè contumulant. Dejicitur è fenestra sanguinaria Jesabel, equorumque ungulis conteritur, & mittit Jehu, qui sepeliant; *Quia*, ut ait, *filia Regis est.* Capitur fœditragus Sedecias, & lugens Jeremias, *Cecidit*, ait, *corona capitis nostri: Va nobis, quia peccavimus: propterea mæstum factum est in dolore cor meum: ideo contenebrati sunt oculi nostri.* Thren. 5. & cæli illæ Reginæ Regibus univertis excelliores, piissimæ ac religiosissimæ Christi Sponsæ, tantis calamitatibus oppressæ, misericordiam non mererentur?

478.

Miserendum exemplum Iudeorum.

§ 3.

Neglectus illius misericordiæ culpæ vertendus.

IT AQUE ut Synopsim quamdam hujus articuli proponamus, cum certum sit misericordiæ præceptum non corporalis tantum, sed & spiritualis, & verò misericordia in pios manes cum utraque habeat aliquid commune, cum insuper exploratum sit omnes misericordiæ conditiones ab Aristotele requisitas abundè hinc inveniri, ita ut piorum manium miseriam arbitrari nostram possimus, & hæc ipsa præter illorum voluntatem accidat; nec possit ab iis vitari, & præterea eorum dignitati repugnet eam perpeti; nihil est cur misericordiæ lege, iisdem succurrere non teneamur. Itaque alienum est à pietate ac misericordiâ, opinari negligentiam in hoc genere obnoxiam culpæ non esse, adeoque frustra in confessione Sacramentali aperiendam, & futile est rursus dicere misericordiam in vivos præcipi, non in vitâ functos. Constat enim omnium Catholicorum consensu, præcepto misericordiæ mortales obligari ad sepeliendos mortuos: cujus ratio redditur, quòd animis defunctorum, ad quas scilicet corpora pertinent, ignominiosum sit ea insepulta jacere. Et sanè defunctorum animæ, adhuc in se, & in homi-

479.

Culpa non tantum.